

Ilustrirani **Slovenec**

Celo IV

Tedenska priloga »Slovenca« (šf. 88) z dne 15. IV. 1928

Štev. 16

Z obal našega Jadrana: Dubrovnik.

K napefi politični situaciji v Egiptu:
Policija razganja razgrajajoče dijake pred vilo Zaglul paše.

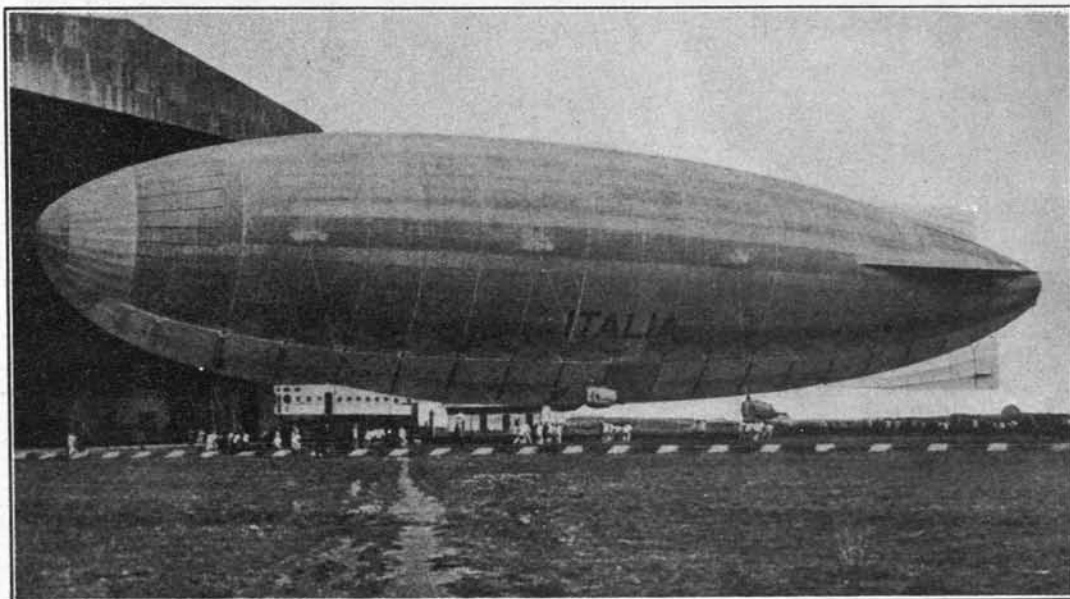

Daszynski,
novi maršal (predsednik) poljskega sejma (parlamenta), ki je bil izvoljen proti volji Pilsudskega; Daszynski je vodja socialistov in je zavzemal že v nekdanjem avstrijskem parlamentu važno vlogo.

Potres v Anatoliji.

V noči 30. na 31. marca je bil v Anatoliji (Mala Azija) hud potres, katerega središče je bilo blizu Smirne. Tu se je podrlo več poslopij, med drugimi tudi znameniti urni stolp na vladnem trgu. Število mrtvih in ranjenih je jako veliko. V Turbaliju, 50 km od Smirne v smeri proti Efezu se je podrlo polovico hiš.

Naša slika nam kaže pristanišče v Smirni, ki je ostalo ob priliki zadnjega velikega požara nepoškodovano, pač je pa sedaj precej trpelo zaradi potresa.

Zrakoplov „Italia“.

Meseca maja l. 1926. je najprej ameriški letalec Byrd kot prvi preletel severni tečaj, nekaj za njim pa še znani polarni raziskovalec Amundsen na zrakoplovu „Norge“, ki ga je vodil italijanski letalec Nobile. Po povratku v domovino je bil ta povišan v letalskega generala ter se kmalu nato začel pripravljati na nov polet na severni tečaj. V to svrhu so zgradili v Italiji poseben ogromen zrakoplov (glej sliko na levi), s katerim odpluje Nobile že letošnjo pomlad vnovič v polarne kraje. Po časopisnih vesteh bo plul preko Ljubljane, severne Nemčije in odtod dalje. Poizkusne vožnje so se baje obnesle zelo dobro.

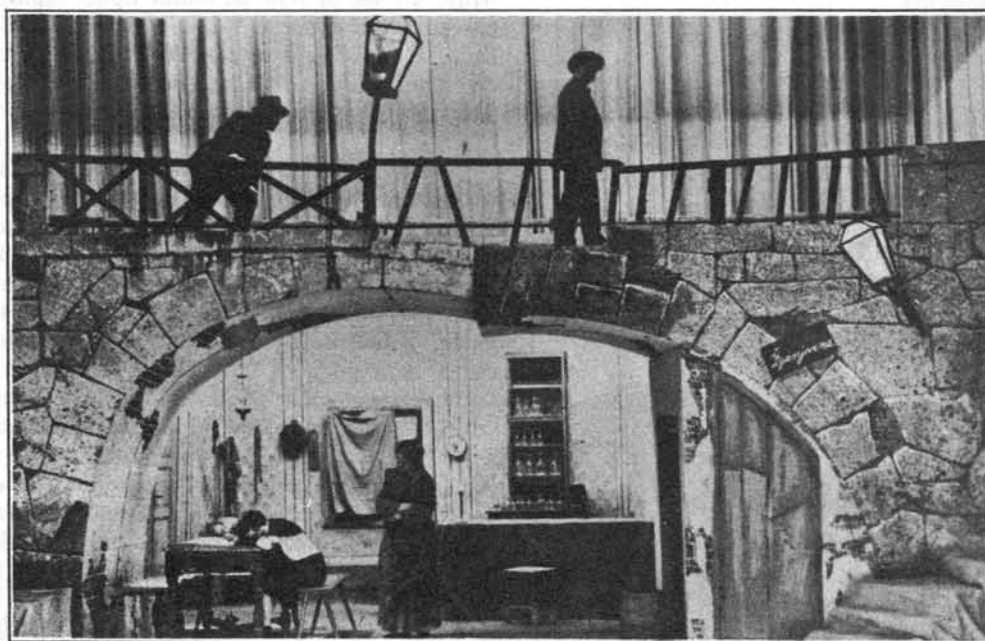

Bogoljub Kujundžić
odličen poslanec NRS, ki je bil
imenovan za novega poštnega mi-
nistra po umrlem V. Kociću.

Jugoslovanska delegacija na interparlamentarni konferenci

ki se je vršila pretekli mesec v Pragi; v sredini je videti tudi našega poslanca Sušnika.

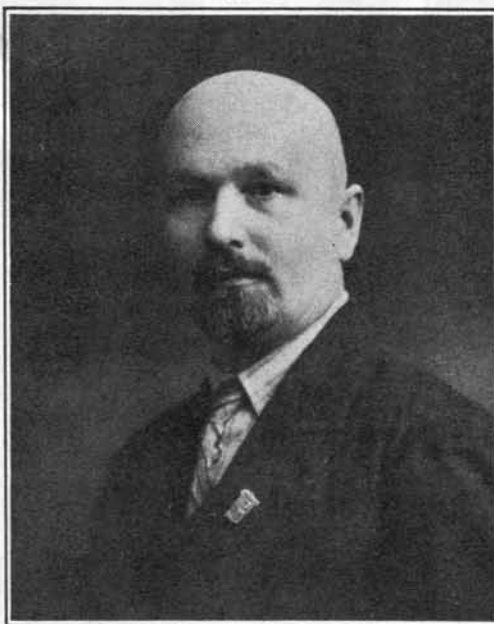
**A. Leskovčeva
„Dva bregova“.**

V začetku letošnje sezone je vprizorilo ljubljansko gledališče dramsko noviteto „Dva bregova“, ki jo je napisal talentirani pisatelj Anton Leskovec. Igro, ki je vsled svoje globoke vsebine socialnega značaja dosegla v Ljubljani velik uspeh, uprizori pravkar tudi mariborska drama. Režija in inscenarija je zelo posrečeno delo glavnega režiserja g. Rade Pregarca v Mariboru. — Naša slika predstavlja prizor iz II. dejanja, ko junak Krištof (g. P. Korič) odhaja na „oni breg“. Za njim na levo Flore Briga (g. Daneš). V sobi pod mostom sedi za mizo glavna junakinja drame Rona (gdčna Anta Kovačičeva), ob njej stoji stara Komposarica (gdčna Zakrajškova). Izvirna režija in inscenacija, izvršena v čisto modernem zmislu in harmonična igra mariborskega ansambla sta pripomogla delu mnogo obetajočega avtorja do velikega uspeha.

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

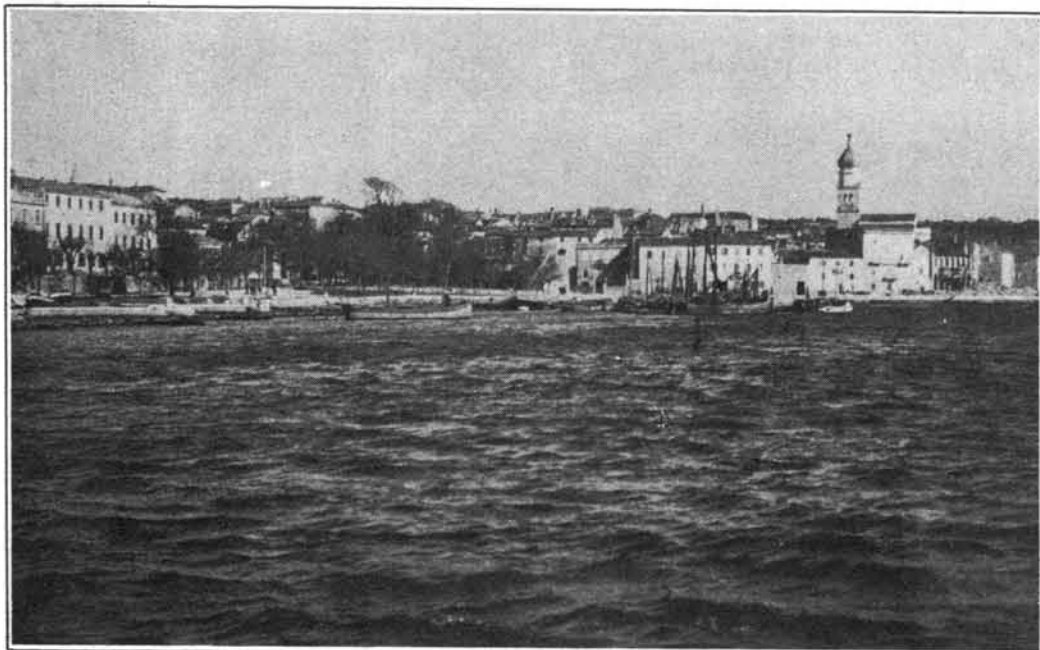
Humek Dragotin
(*1877), strokovni pisatelj in ilustrator.

Hren Anton
(*1880), mladinski pisatelj in organizator
narodno obrambnega dela.

Hrovatin Makso
(*1883), tiskar.

Z obal našega Jadrana.

Če si hodil pred vojno po Italiji, si naletel na vsak drug korak na Nemca, ki je z Baedekerjem v rokah ogledoval tamošnje znamenitosti ali pa vžival svoj dopust v obmorskih kopališčih. Milijone in milijone so pustili samo Nemci vsako leto v Italiji.

Po vojni je nastopila velika izprememba. Na kruto zatiranje nemških Tirolcev po italijanskem fašizmu so odgovorili Nemci s tem, da so začeli s strogim bojkotom Italije ter ga tudi izvedli. Vsi oni tisoči in desetisoči Nemcev, ki so včasih preplavljali Italijo so naenkrat izostali ter začeli posečati druge kraje (med drugim tudi naš Bled, Dalmacijo itd.). Italijo so pa prepustili — fašistom. Kako Italija ta bojkot gospodarsko občuti, nam dokazuje najlepše to, da je zaradi njega vlni nekoč sam Mussolini v nekem govoru silovito napadal Nemce. Edini, a nenavadno učinkujoč nemški odgovor je nadaljnji in še strožji bojkot.

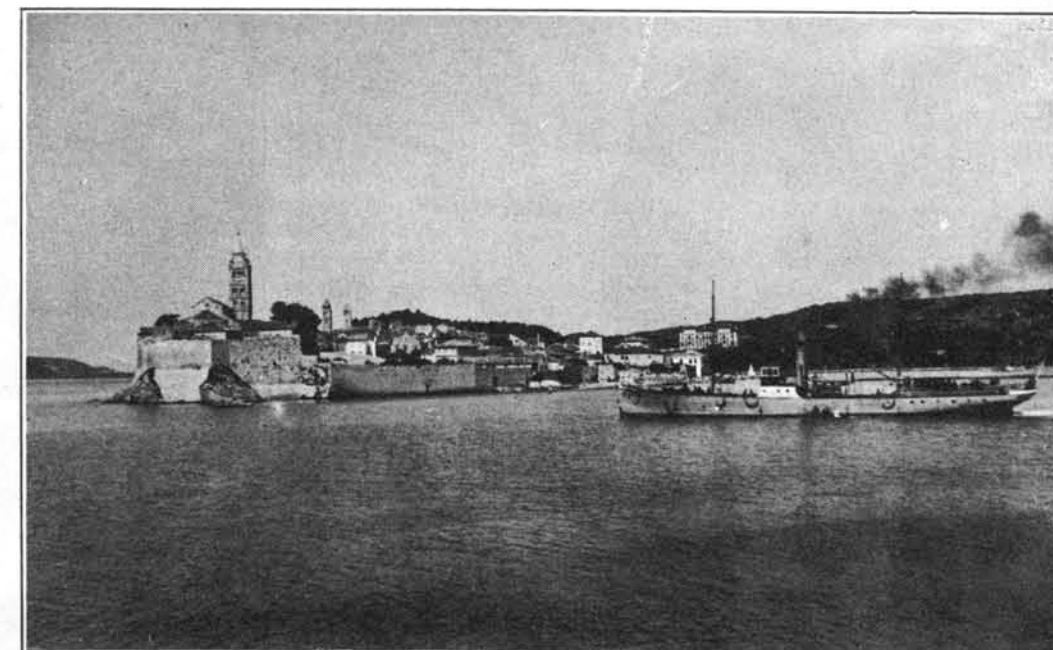
Kakor tirolskim Nemcem, če ne še slabše se godi v Italiji tudi našim Primorcem, a gotovega dela naše gospode to prav nič ne ovira, da ne bi leto za letom nosili lepих vsot slovenskega denarja v razna italijanska kopališča, zabavišča, letovišča itd. In to kljub temu, da imamo mi doma za italijanska kopališča vsaj enakovredno nadomestilo, to je — Dalmacijo.

Dalmacija je bila pred vojno po svetu razmeroma le malo znana deloma zato, ker je imela slabe prometne zveze, deloma zaradi nezadostnih udobnosti (dobrih hotelov, izgrajenih kopališč itd.), ki jih je nudila. In vendar naša jadranska obala po svoji lepoti in slikovitosti daleč, daleč prekaša večino italijanske, razen tega pa nudi človeku še na vsak korak kopico znamenitih zgodovinskih in umetniških spomenikov, ki se sicer ne morejo kosati z italijanskimi, a so zato naši. Tudi prometne razmere, udobnosti itd. so se v zadnjih letih nenavadno izboljšale. Prav živo pa pogrešamo še primerne vodnike za vse naše Primorje, po vzorcu nemških Baedekerjev ali vsaj našega Badjurovega „Vodiča“.

Vsestransko in naglo izboljšanje razmer v Dalmaciji seveda tudi močno vpliva na dotok tujcev in v letošnji sezoni bodo nekateri kraji baje že prenatrpani, dočim bodo drugi gotovo lahko sprejeli še vse Slovence, ki si žele nekaj tednov bivanja ob morju. Več kot naroden greh bi zato bil, če bi nosili naš slovenski denar sovražnim nam tujcem, prezirali pa lepote, ki nam jih nudi domovina.

Slovenec sta se zadnja leta najbolj priljubila otoka Krk in Rab, zato sedaj v poletnem času tam čuje človek že slovensko govorico na vsak korak. Priporočali bi pa seveda tudi druge kraje. Zlasti naj ob svojem posetu Dalmacije nihče ne zamudi ogledati si živahnega Splita z ostanki ogromne Dioklecijanove palače, ponosnega Dubrovnika, naših Benetk, ki je še čudovito ohranil svoj nekdanji značaj, ko je tekmoval z levom sv. Marka in končno divne Boke Kotorske. V vseh teh glavnih oporiščih se bo moral muditi vsaj po par dni, kajti iz Splita nikakor ne bo smel opustiti izleta na razvaline rimske Salone, a iz Kotora z avtom na Cetinje. Razen teh glavnih dalmatinskih središč je pa tam seveda še cela vrsta prelepih znamenitosti, ki jih je jako škoda zamuditi. Tako je v severni Dalmaciji Šibenik s slavno cerkvijo in slapovi reke Krke v bližini, blizu Splita je Trogir z nekaterimi prekrasnimi zgodovinskimi stavbami, lep je izlet na otok Vis, s Sušaka je znana božja pot na Trsat, odkoder je prekrasen razgled na morje in po njem razsejana otočja itd. itd.

Kdor še ne pozna naših južnih krajev, temu bi najbolj svetlovali, da začne zbirati sredstva in energijo za večje potovanje, na katerem bo za razmeroma mal denar videl mnogo lepega. To potovanje bi bilo: Ljubljana—Zagreb—Brod—Sarajevo in Mostar v Kotor z vlakom, odtod na z ladjo v Dubrovnik—Split—Šibenik in na Sušak. Komur ostane še kaj časa in denarja, bo šel odtod za nekaj dni počivat v kako kopališče na bližnjem otoku Krku (v Baško ali Aleksandrovo), drugi se bo pa odpeljal z Sušaka z vlakom preko Karlovca in Novoga mesta domov.

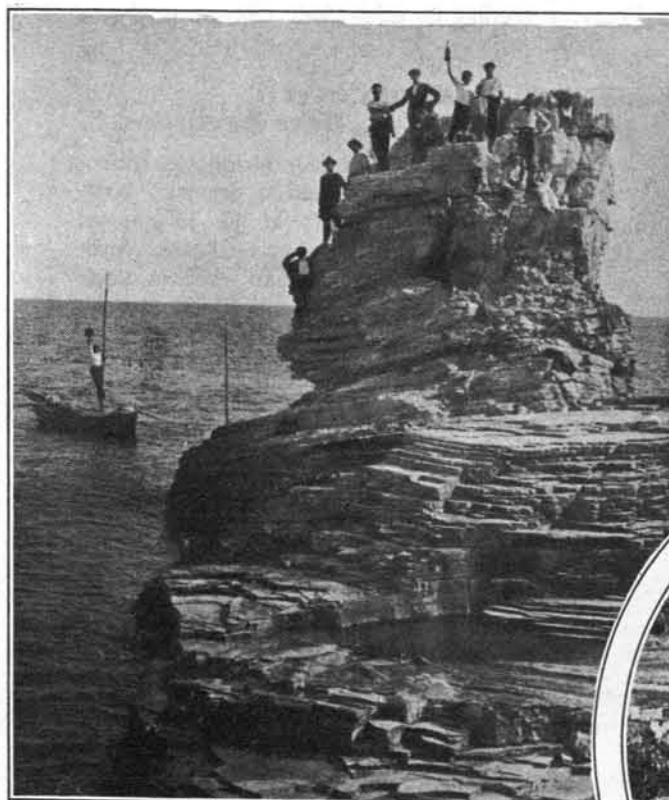
Rab, glavno mesto otoka istega imena.

Na desni:
Motiv iz okolice Splita.

V krogu:
Prizor s parade naše vojne mornarice v Tivtu (Boka Kotorska).

Pogled na kopališče Baška na otoku Krku ki ga posejajo posebno radi Slovenci.

Krk, glavno mesto istoimenskega otoka.

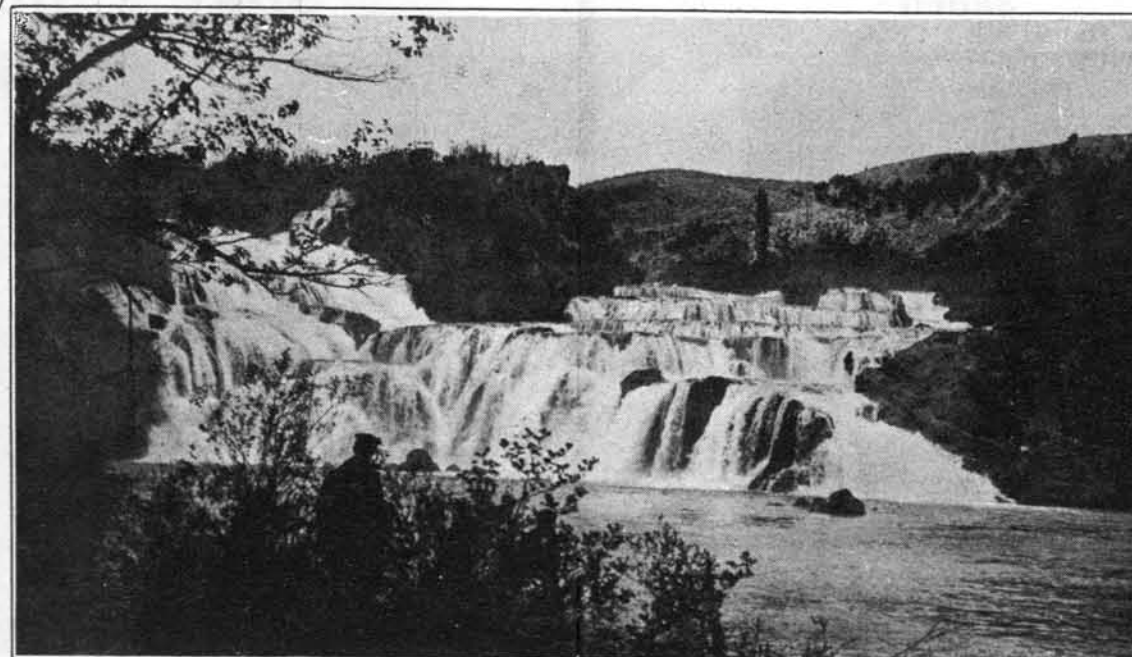
Na levi:
Motiv z otoka Isf v severni Dalmaciji.

V krogu:
Motiv iz mesta Klis (nad Splitom) z razvalinami utrdbe.

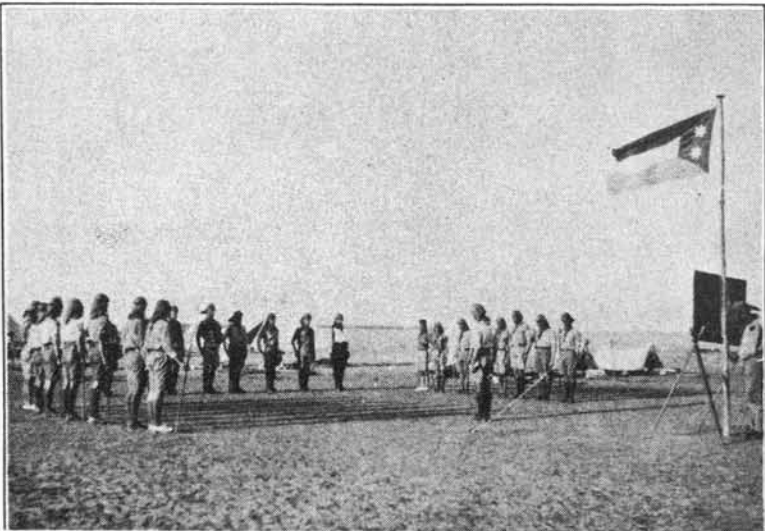
Pred dvorom v Dubrovniku:

Na desni rektorska palača (sedaj kraljevi dvor), v ozadju „dogana“ nekdanja kovnica denarja in carinarnica, na levi cerkev sv. Blaža.

Dodopadi Krke pri Skradinu, blizu Šibenika

ti slapovi so znani kot eni najlepših v Evropi, tamošnje vodne sile eksploatirajo žal tujci, predvsem Italijani.

Mezopotamski skavti
pozdravljajo zastavo v svojem ta-
boru za vodje pri Bagdadu.

Skavtizem.

Skavtizem je objel vso zemljo. Iz kulturno najvišje stoječih držav Anglije, Francije in Združenih držav v Ameriki se je razširil povsod, kjer živi kaj ljudi. Pod vodstvom Sir Roberta Baden-Rowella si je nadel skavtizem tudi težko in lepo nalogo: pomiriti svet, ublažiti pretirani nacionalizem in vzbuditi v narodih medsebojno ljubezen in spoštovanje. Iz mladine vzgaja skavtizem na osnovi svojih zakonov splošno koristne državljanke in ljudi. Vsak skavt obljubi, da bo izvrševal svoje dolžnosti napram Bogu, domovini in državnemu poglavarju, da bo pomagal bližnjemu v sili in živel po skavtskih zakonih (skavti govorijo vedno resnico, je koristen, ljubi bližnjega, ravna lepo z živalmi, je poslušen, je vedno dobre volje, je delaven in štedljiv, je zdržen in ne puši, je čist v misli, besedi in dejanju). Ni čudno, da si je skavtizem na ta način osvojil srca vseh ljudi. V Angliji so pri skavtih številni stotisoči in prestolonaslednik je aktiven skavt. V skavtskih vrstah se po vsem svetu v bratski ljubezni in delu za splošno korist snidejo vsi sloji. — Središče internacional-

Skavtski tečaj za vodje v Indiji

(radi prehude vročine se vrši v senci).

nega skavtskega udruženja, v katerem so včlanjeni tudi naši skavti, je v Londonu.

Tam imajo skavti (The Scouts) in skavtlinje (The Girl guides) svoje prostore v lepi palači. Angleži pa so tudi hvaležni skavtizmu, v katerem vidijo višek mladinske vzgoje, ki tesno veže dom s šolo in javnim življenjem ter izpopolnjuje vse vrzeli, katere so nastale tod ali tam zaradi enostranske vzgoje. Samo na Angleškem so podelili v zadnjih letih skavtom več tisoč odlikovanj za rešitev ljudi iz vode, ognja in drugih katastrof. Koliko lepih dejanj pa je ostalo skritih, kajti dolžnost pravega skavta je vsak dan izvršiti vsaj eno dobro delo in vedno ostati skromen. Angleški skavti so si zaradi svojih dejanj pridobili naziv „vitezi modernega časa“ ter posnemalce po vsej zemlji, liga narodov pa neguje in ščiti skavtizem, ker nikjer ni našla toliko navdušenih privrženecv za svoje miroljubne cilje kakor med skavtsko vzgojeno mladino.

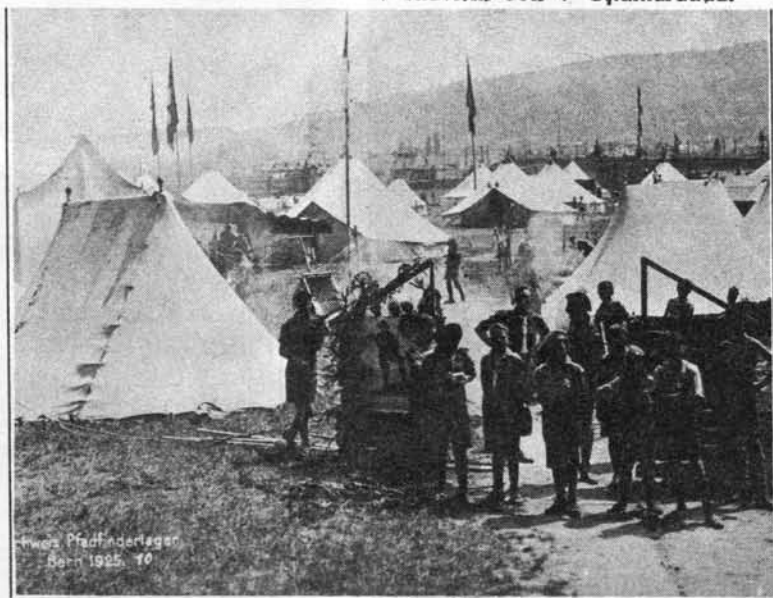
Na levi:

Francoski katoliški skavti

v skavtski šoli v Čamaraudu.

Iz taborišča španski skavtov.

Iz taborišča švicarskih skavtov.

Na levi:

M. Elizabeta Kremžar

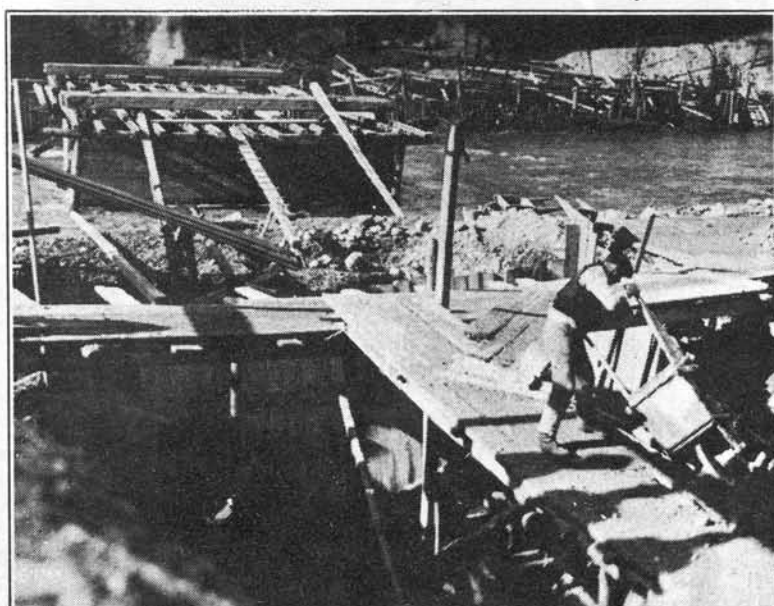
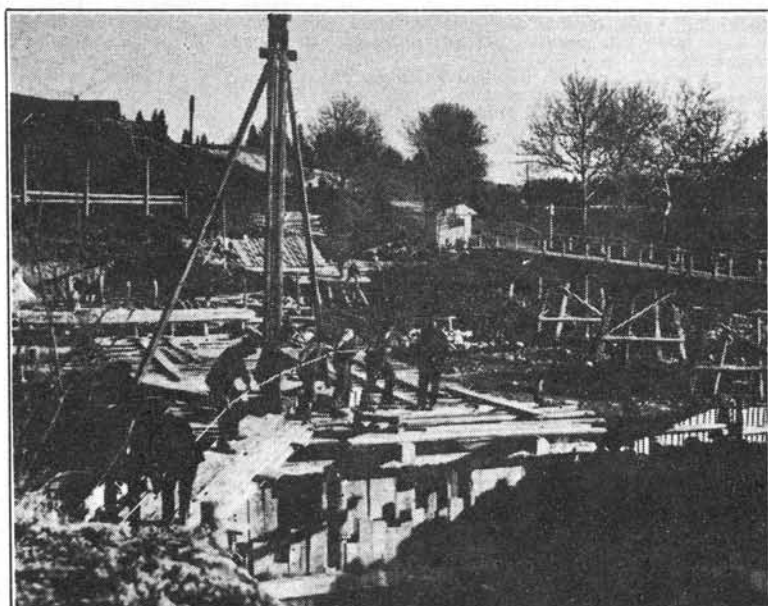
pisateljica in ravnateljica uršulinske šole v Ljubljani, ki obhaja 17. t. m. 50 letnico svojega rojstva in 30 letnico svojega redovnega življenja. Jubilantka je izdala pred par tedni lepo delce „Srčni rubini svete male Terezije Deteta Jezusa“, ki obsega poleg uvoda in kratkega življenjepisa svetnice še 31 premišljevanj i. dr.

Na desni:

Anica Borušakova

nova slovenska filmska igralka. Navedena je doma iz Trbovelj in jo je pred kratkim aganžirala berlinska filmska tvrdka „Erda“.

K slikama zgoraj:

Pogled na graditev novega blejskega mostu.

Pred dvema leti je povodenj porušila stari leseni most čez Savo na cesti Lesce-Bled. Tedanji minister za javna dela, univ. prof. Dušan Sernec je takoj preskrbel potrebne kredite za novega in tudi boljšega. Lani so ga začeli graditi in dela napredujejo jako hitro, kakor nam kažeta zgorajšnji dve sliki.

Most bo v enem loku iz železobetona ter največji enoločni most v naši državi. Tudi po širokosti mu menda ne bo para.

Okoličani se jako zanimajo za napredek gradbenih del ter ga ho-dijo ob nedeljah ogledovat. Meseca julija bo odprt za promet.

Iz naše živinoreje.

Po vojni se je naša živinoreja, ki je med vojno utrpela velike izgube, začela zopet obnavljati. Na sejmi v Ljubljani in po deželi vidimo že zdaj prav lepo živino. Smotreno delo naših oblasti, posebno oblastnega odbora bo našo živinorejo gotovo še bolj povzdignilo. Lep par volov, ki jih vidimo na sliki, je kupil nedavno v graščini Boštanj ljubljanski mesar Peter Sitar. Oba sta tehtala 1750 kg. G. Sitar je sekal to meso od 9 do 12 Din kg.

Dr. Anton Novačan

pisatelj drame „Herman Celjski“, katere premiera se vrši v prihodnjih dnevih.

Rešitev križanke št. 13 se glasi:

Vodoravno: opal, Napoleon, Adam, kriv, meta, klas, slap, stadion, Ante, lak, DKB, kanal, oba, sod, ali, zaton, lok, tam, krilo, nebo, ara, osa, davi, Odrin, kot Bur, lbaza, cimeta, ter, kje, pjaca, Jaka, ro, ar, rabi, lej, večer, eja, med so, »iko,« k. k., most, lan, lira, fla, Levant, novost, es, Sreča te išče, um ti je dan, toča, ilo, Eva, jug, pika, rog, raj, dež, Cop.

Navpično: oda, papa, am, nit, Avala, omika, Leo, Etna, oa, kan, Aleksandrija, rsk, las, stabilizacija, dan, bote, oliva, dobitok, Korošec, lasulja, Arabija, non, lak, katar, stroj, tobak, mar, KDB, maj, tat, trs, era, pra, abe, Emil, čeka, Edon, sova, osat, kivi, kroj, mast, meč, tne, Lot, ase, žena, le, ti, n.m., t.d., ar, Ig, or, ej, ad, j.ž, gč, p.p, kl.

Pravilnih rešitev je prispelo skupno 200, izžrebana sta pa bila: za I. nagrado Ivo Bradeško, poduradnik v Sibeniku in za II. nagrado Nežika Redenski iz Ljubljane.

Rešitev uganke št. 14 se glasi:

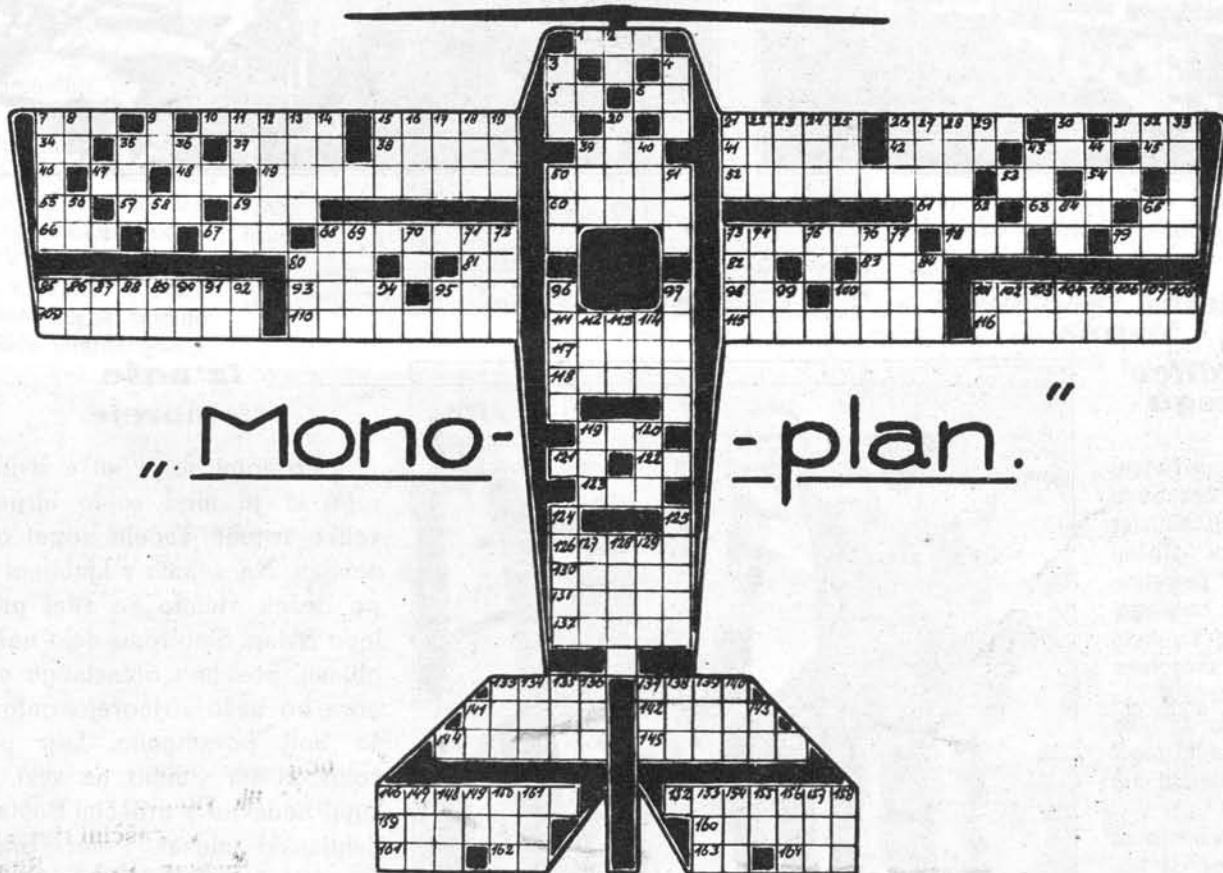
Pri ugankah naglica ni prida in potrpežljivost je božja mast. Uganka je le dotlej zanimiva, dokler ni rešena, zato rešuj počasi ali pa sploh ne reši. Zakaj potem bo ves teden zanimiva. Ali ni res?

Pravilnih rešitev je prispelo 152; izžrebana sta pa bila: za I. nagrado Ladislav Pušek, Črešnjavec, p. Selnica ob Dravi in za II. nagrado Lado Juvan, Ljubljana.

Pomen besedi v današnji križanki:

Vodoravno: 1. dvojna prestolnica v Evropi; 5. reka v Sibiriji; 6. kratica, ki označuje versko pripadnost; 7. rimski pozdrav; 10. krepi telo; 15. oblika glagola »smukati«; 21. čistilo za čevlje; 26. sredstvo za streljanje; 31. zadnji del aeroplana; 34. osebni zaimek; 35. obžalovanje; 37. Bog ljubezni; 38. mesto v Srbiji; 39. mlečni izdelek; 41. krstno ime celjskega grofa; 42. moško krstno ime; 43. kocka; 45. grška črka; 47. kemični znak za litij; 48. kemični znak za srebro; 49. skupina aeroplanov; 50. prvo aeronavtično sredstvo; 52. vrsta aeroplana; 53. kemični znak za kalcij; 54. kemični znak za lahko kovino; 55. vzklík; 57. iztisnjena tekočina; 59. turški mogotec; 60. del kosila; 61. srbohrv. izraz za »vojno«; 63. krojaška potrebščina; 65. reka v Italiji; 66. ruska gospodarska politika; 67. žuželka; 68. častniške insignije; 73. znamenje ob poti; 78. uzmovč; 79. svetopisemska oseba; 80. osebni zaimek; 81. zlato po francosko; 82. osebni zaimek; 83. pevski glas; 85. propagator; 93. važno pristanišče ob Jadranu; 95. število; 98. število; 100. ponos; 101. Stanje pri havariji na avijonu; 109. vročinska bolezen; 110. sestavni del aeroplana; 111. hunski kralj; 115. pristanišče za avijone; 116. enokrilnik; 117. predstavnik zvez ruskih sovj. republik; 118. krma za živino; 119. naziv za hrvaške velikaše; 121. kemijski znak za barij; 122. del na katerem je pritrjen propeler; 123. zverina; 126. rimsko gledališče; 130. vrsta kamna; 131. zveza držav; 132. okrasje; 133. srbskohrv. izraz za »lahko«; 137. beseda »vendar« z drugo besedo; 141. vrsta vin; 142. sestavni del aeroplana; 144. rešilno sredstvo za avijatike; 145. drugi izraz za napravo; 146. sredstvo za kemično čiščenje oblek; 152. vrsta terena; 159. pribežališče aeroplanov; 160. gonilno sredstvo za aeroplan; 161. veznik; 162. pritrdilnica; 163. igralna karta; 164. žensko krstno ime.

Navpično: 2. kemični znak za iridij; 3. najvišje bitje; 4. pritok Volge; 7. letalo; 8. osebni zaimek; 9. italijanski naziv za »kralj«; 11. veznik; 12. grška črka; 13. naravni pojav; 14. udar; 15. naziv tur. društva v Sloveniji; 16. pokoj; 17. kanton v Švici; 18. del plota; 19. glavlar družine; 20. pravilno bitje; 21. za polnjenje blazin; 22. veznik; 23. jeza; 24. sestavni del žel. proge; 25. veznik; 26. reka v Afriki; 27. pripadnik starega nomadskega plemena; 28. pokrajina v Jugoslaviji; 29. osebni zaimek; 30. kem. znak za kovino, ki ima mali upor; 32. vrsta pesnitve; 33. krmilar aeroplana; 35. začimba; 36. ribiško orodje; 39. pridevnik; 40. doba; 43. tartarski glavlar; 44. sestavni del motorja; 50. drevo; 51. predlog; 56. vzklík; 58. enota za upor; 59. igralna karta; 62. kazalni zaimek; 64. vas pri Ljubljani; 65. reka v Italiji; 68. tekočina; 69. tovarniška znamka za čevlje; 70. kratica pri aktih; 71. moško krstno ime; 72. državna vlast; 73. poljedelsko orodje; 74. moško krstno ime — srbohrv.; 75. otok znan iz romana »Graf Monte Cristo«; 76. gora na Koroškem; 77. veznik; 80. poljedelsko orodje; 84. pridevnik; 85. Am; 86. osebni zaimek; 87. italijanski spolnik; 88. kazalni zaimek; 89. ploskovna mera; 90. kazalni zaimek; 91. vzklík; 92. bog solnce; 94. Ap; 95. EL; 96. igra s kartami; 97. ravnina; 99. francoski izraz za zlato; 100. kratica za podjetje; 101. dolžinska mera; 102. grška črka; 103. veznik; 104. kazalni zaimek; 105. Ip; 106. kratica v aktih; 107. predlog; 108. osebni zaimek; 112. rimski cesar; 113. Ika; 114. nedeljska zabava; 119. zabavišče; 120. del obraza; 124. sredstvo proti trtni bolezní; 125. utežna enota; 127. povzročila bolečine; 128. vrsta pesništva; 129. ptice z dragocenim perjem; 133. Agregatno stanje vode; 134. vrsta papir; 135. povzročitelj n. l. bolezni; 136. osebni zaimek; 137. svojilni zaimek; 138. svečenik; 139. član družine; 140. pevski zbor; 143. Isto kot 92 navzdol; 146. vzklík; 147. poljska rastlina; 148. os. zaimek; 149. NG; 150. jeza; 151. predplačilo; 153. števniki; 154. staroslovanski bog; 155. R. N; 156. Srbohrv. moško krstno ime; 157. čut; 158. žensko krstno ime.

I. nagrada: ZEMLJEPISNI ATLAS KRALJEVINE SHS, II. nagrada: šuklje, IZ MOJIH SPOMINOV.